

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ
24

YASAMA YILI
3

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

17 Ocak 2013 Perşembe

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU
GÖRÜŞME TUTANAKLARI

17 Ocak 2013 Perşembe

---0---

K O N U

	<u>Sayfa</u>
BaőbakanlıĐa bağlı kuruluşların çalışmaları hakkında bilgilendirme	1:28

İ  İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:28
Bekir BOZDAĞ (Başbakan Yardımcısı)	(Yozgat) 2:13, 15:27
Binnaz TOPRAK	(İstanbul) 8, 11, 18, 20:21, 24:25, 27:28
Zeynep KARAHAN USLU	(Şanlıurfa) 9:12
Öznur ÇALIK	(Malatya) 10, 13:16
Sedef KÜÇÜK	(İstanbul) 12:13
Hülya GÜVEN	(İzmir) 16
Gürkut ACAR	(Antalya) 18:19
Fatoş GÜRKAN	(Adana) 21:22
Nurcan DALBUDAK	(Denizli) 23:24, 26
Ayşe Nedret AKOVA	(Balıkesir) 27
AĐılma Saati:	13.42
Kapanma Saati:	15.27

17 Ocak 2013 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.42

BAŞKAN: Azize Sibel GÖNÜL (Kocaeli)

BAŞKAN VEKİLİ: Binnaz TOPRAK (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Öznur ÇALIK (Malatya)

SÖZCÜ: Tülay KAYNARCA (İstanbul)

KÂTİP: Mesut DEDEOĞLU (Kahramanmaraş)

0

BAŞKAN – Sayın Bakanımız, değerli Komisyon üyesi milletvekili arkadaşlarımız, basınımızın değerli temsilcileri; yeterli çoğunluğumuz vardır, 24'üncü Dönem Üçüncü Yasama Yılı'nın 5'inci Toplantısını açıyorum.

Bildiğiniz gibi, Komisyon olarak bakanlıklarla daha yakın ilişkilerde bulunabilmek, bakanlıklarımızın toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadınların ekonomiye katılımı, istihdamının artırılması ve karar alma mekanizmalarında kadın varlığını artırma konularında yaptıkları çalışmalarını öğrenmek, fikir alışverişinde bulunmak üzere bakanlarımızı Komisyonumuza davet ediyoruz. Bugün de Başbakan Yardımcımız Sayın Bekir Bozdağ'ı ağırlıyoruz, kendisine öncelikle, hoş geldiniz demek istiyorum ve özellikle sunumundan önce sizden beklentilerimizi kısaca vurgulayarak sözü size bırakmak istiyorum.

Biliyorsunuz, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun stratejik hedeflerinden bir tanesi de karar alma mekanizmalarındaki kadın varlığının artırılmasıydı. Bu anlamda, geçen sene tüm bakanlıklarda karar alma mekanizmalarında kadın varlığına ilişkin ya da kadın personel ve yönetimlerdeki kadınların durumuna ilişkin bir bilgi notu istemiştik. Bu dönemde de tüm bakanlıklarımızın bu konuda yaptığı çalışmalar, özellikle istihdam, eşitliği sağlama ve karar alma mekanizmalarında bakanlıklarda hangi çalışmalar var, bunları öğrenmek amacıyla ve bu konudaki ilerlemeyi sağlamak adına bakanlıklarımızı çağırıyoruz.

Tabii, biz bunu arzu ederken önce kendi evimize de bakmayı bir görev bildik. Bu konuda, Türkiye Büyük Millet Meclisinin özellikle kadın dostu bir meclis olması konusunda Meclisteki, parlamenterlerdeki kadın varlığının artmış olmasıyla birlikte, Parlamentodaki karar mekanizmalarındaki kadın varlığının artması ve özellikle de tüm kanunlarda eşitlikçi bir bakış açısıyla, toplumsal cinsiyet eşitliği açısından tarama yapılabilmesi adına da bir gelişme kaydettik. Bunu da Komisyon üyesi arkadaşlarla ve Sayın Bakanımızla da paylaşmak isterim. Özellikle, Kanunlar ve Kararlar Başkanlığında

toplumsal cinsiyet eşitliği uzmanı istihdam edilmesi konusunu dile getirmiştik ama bunu pratikte hemen başarmak çok mümkün olmayacaktı. Dolayısıyla, yüksek lisans tezini toplumsal cinsiyet eşitliği açısından çalışmış bir arkadaşımızı, yasama uzmanımızı, Kanunlar Kararlarda, toplumsal cinsiyet eşitliği açısından gelen tüm kanunların taranmasını başlatmış bulunduk. Dolayısıyla, mesela, şu anda Türk Silahlı Kuvvetlerinin Disiplin Kanunu'yla ilgili bir kanun var, ona bakıyorlar. Tüm gelen kanunların bu bakış açısıyla bakılabilmesi, taranabilmesini sağlıyoruz.

Öbür taraftan da tüm komisyonlarda ya da Mecliste çalışan tüm yasama uzmanlarımıza da bu açıdan bir eğitim verilmişti, 2009-2010 döneminde ama şimdi 2012-2013 döneminde çünkü yeni yasama uzmanları da geldi ve bu eğitimleri tekrarlıyoruz. Yasama uzmanlarının, özellikle diğer komisyonlarda görev alan, komisyon yasama uzmanlarının da toplumsal cinsiyet eşitliği açısından eğitim alması için altyapı ve hazırlığımızı tamamladık, programımızı belirleyeceğiz ve bunların da eğitimlerine başlayacağız.

Ben kısaca, Meclis açısından da bunları yaptığımızı belirterek sözü Sayın Bakanımıza veriyorum. Efendim, söz sizde, buyurun Sayın Bakanım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım; ben de sözlerimin başında hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Davetiniz için Sayın Başkanım, zatinalinize ve komisyon üyelerine ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Zira, Bakanlığımıza bağlı kuruluşların çalışmaları konusunda bize Komisyonu bilgilendirme fırsatı verdiniz, onun için, teşekkürlerimi işin başında, sizlere arz etmek istedim.

Tabii, üç ana konuda bilgi takdim edeceğim. Bir tanesi, Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı faaliyetleri. Tabii, bunun içerisinde orada görev yapan kadın personel hakkında. Diğeri, TİKA'nın faaliyetleri ve Diyanet İşleri Başkanlığının faaliyetleriyle ilgili değerlendirme ve personel durumuna ilişkin hususları sizlerle paylaşmak istiyorum.

Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, esasında, yurt dışında yaşayan bütün vatandaşlarımızı, soydaşlarımızı ve akraba kabul ettiğimiz kardeşlerimizi yakından ilgilendiren bir teşkilat ve "Nerede bir soydaş, nerede bir vatandaş, nerede bir akraba varsa Türkiye oradadır." sloganıyla hareket ediyor. Esasında, Türk dünyasıyla ilgili bir başkanlık olarak da değerlendiriliyor bu fakat sadece Türk dünyasıyla ilgili bir çalışma yapmadığını, kardeş ve akraba toplulukları da içeren daha geniş kapsamlı bir çalışma yaptığını ifade etmek isterim ama bu çerçevede, Türk dünyasına dönük çalışmaların içerisinde bunu biraz daha geniş değerlendirmek istiyorum.

Türk dünyasıyla alakalı, 2006 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla Türk Dünyası Belediyeler Birliğinin kuruluş kararı alındı, bir belediyeler birliği kuruldu ve bu çerçevede Türk dünyasında yerel yönetimler konusunda ortak programların, çalışmaların, planların hayata geçirilmesi, şehirleşme ve bu konudaki anlayışlar konusunda ortaklıkların çoğaltılması hususunda adımlar atıldı ve o günden bu güne

de bu yapı çalışmasını devam ettiriyor. Şu anda Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanımız bu Belediyeler Birliğinin başkanlığını yürütüyor.

2007 yılında Yunus Emre Vakfını kurduk. Yunus Emre Vakfı çok önemli görevler ifa eden bir vakıf. Amerikan Kültür var, Alman Kültür var, İngiliz Kültür var; başka ülkelerin Türkiye'de kültürünü anlatan, dilini öğreten ve onun taşıyıcılığını yapan kurumları Türkiye'de vardı ama Türkiye'nin dışarıda Türkçeyi ve Türk kültürünü birinci ağızdan, doğru ellerden anlatan, tanıtan bir yapısı yoktu. 2007 yılında çıkardığımız bir kanunla Yunus Emre Vakfı kuruldu ve Yunus Emre Vakfının bünyesinde Yunus Emre Enstitüsü oluşturuldu ve ona bağlı şu anda 36 tane ülkede Yunus Emre Türk kültür merkezleri oluşturuldu. Yunus Emre Türk kültür merkezleri buldukları yerde Türkçeyi öğrenmek isteyenlere Türkçe öğretiyor. Öte yandan, Türk kültürünün tanıtılmasına ilişkin, Türkiye'nin ve dünyanın tanıdığı marka isimlere konferanslar, seminerler vermek suretiyle kültürümüzü birinci ağızdan, ehil insanlar eliyle tanıtmayı sağlıyor.

Öte yandan, kütüphaneler oluşturuluyor, bu kütüphanelerde Türk kültürüne ilişkin ana kaynakların tamamını bulundurma konusunda çalışmalar yapılıyor. Ayrıca, ilgili kurumun kararları çerçevesinde pek çok konferans, seminer, panel, sanat gösterileri ve başkaca çalışmalar yapılıyor ve böylelikle Türk kültürüne ilişkin hem doğru bilgilendirme yapılıyor hem de Türkiye'nin tanıtılmasına bu anlamda büyük katkı sağlıyor.

Şu anda demin de ifade ettim, 36 ayrı ülkede Yunus Emre Türk kültür merkezlerini faaliyete geçirmiş durumdayız. Önümüzdeki süre içerisinde bunu daha da fazla ülkelere yaymaya gayret ediyoruz. İzinler var, tabii, iç hukuktan kaynaklı sorunlar var. Onları aştığımız yerlerde bazen aradığımız nitelikte binalar bulamıyoruz, ondan kaynaklı sorunlar var. Sorunları aştığımız her yerde Yunus Emre Türk kültür merkezlerini açmaya devam edeceğiz. Bunu çok çok önemli bir faaliyet olarak görüyorum.

Türk kültürüne, Türk tarihine ve Türklere dair ön yargıların yıkılmasında da bu kurumun büyük faaliyet icra edeceğine yürekten inanıyorum. Şu anda büyük kabuller var, Balkanlarda, hatta bazı ülkelerde Türkçenin okullarda okutulmasına ilişkin kararlar çıktı, yani seçmeli dersten öte, müfredat içerisinde zorunlu dersler arasında okutulmasına ilişkin kararlar alan ülkeler oldu. Bu açıdan da bu vakıf faydalı bir çalışmayı devam ettiriyor.

Ayrıca, Sayın Başkanım, yine bu konuda bir başka adım attık. "TRT Avaz" diye bir program oluşturuldu, TRT'de bir kanal oluşturuldu. Bu da Türk dünyasına ve akraba topluluklara dönük yayın yapan ve bu amaçla da programlar oluşturan önemli bir faaliyeti ifa ediyor, son derece önemli.

2009 yılı içerisinde Türk Konseyi oluşturuldu. Esasında, Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi ve bu konseyin sekreteryası İstanbul'da. Bu konsey Türk dili konuşan ülkeler arasında önemli iş birliklerini hayata geçirici faaliyetler yapıyor. Şu anda Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan ve Kırgızistan bu konseyin üyeleri arasında, çalışmalara devam ediliyor.

Ayrıca, yine aynı yıl içerisinde Türk Akademisi kuruldu. Türk Akademisinin sekreteryası da Kazakistan'da Astana'da. Onlar da bu akademi vasıtasıyla Türk dünyasındaki tarih, kültür ve pek çok alanda eserleri ve ortak konuları ortak yayınlarla tanıtmak ve bu noktada, kültürel alanda devam eden iş birliklerimizi sürdürmek ve Türkiye'nin Türk dünyasındaki topluluklarla tanışmasını, ilişmesini, kaynaşmasını sağlama konusunda önemli faaliyetler sürdürüyor. Buranın sekreteryası da Kazakistan'da demin söylediğim gibi, Astana'da devam etmektedir.

Öte yandan, TÜRKPA kuruldu "Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi" dediğimiz, Avrupa Konseyi Parlamenter Asamblesine benzer bir asamble kuruldu. Bu da 2009 yılında kuruldu, bunun da sekreteryası Azerbaycan tarafından yürütülmektedir. Parlamentolar arası ortak iş birliğini geliştirmek ve bu noktada ortak çalışmalarını artırmak, yasama, denetim ve diğer konularda neler yapılabilir, bu anlamda bir ortak parlamentoya doğru gidiş konusunda da işin doğrusu çok ciddi bir adım atılmış oldu. Bu da Türk dünyasıyla ilgili önemli bir faaliyeti ifa ediyor.

Öte yandan, 2010 yılında çıkardığımız bir kanunla "Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı" diye bir başkanlık kurduk. Demin de ifade ettim, bugün dünyanın 155 ülkesinde 6,5 milyon civarında vatandaşımız yaşıyor. Tabii, bir de vatandaşlıktan ayrılmış insanımız var. Bunların, eğitim konusunda olsun, istihdam konusunda olsun, siyasi katılım, eşit katılım konularında olsun çok ciddi sorunları var, Türkiye'ye dönük beklentileri var, yaşadıkları ülkelere dönük sorunları var. Bunlara dönük çözümler üretmek maksadıyla; öte yandan soydaşlarımız var, bunlara dönük çözümler, bunlara dönük çalışmalar yapmak; öte yandan da akraba toplulukları var, bunlara dönük çalışmalar yapmak maksadıyla da Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığını kurduk.

Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı uzman kadrolarla çalışıyor. Şu anda toplam 305 personeli var, yeni bir teşkilat ama personelinin tamamı yurt dışında yetişmiş, neredeyse tamamı orada yetişmiş kadrolardan oluşuyor, Türkiye'nin içerisinden alınan kadroların da tamamı dil bilen kişilerden oluşuyor. Arazide yetişmiş kişileri bu teşkilatta istihdam ediyoruz ki orada yaşayan vatandaşlar, soydaşlar, akrabalarla ilgili işin içinden bilgi sahibi olsun ve çalışmalar faydalı bir biçimde yürütülsün.

Şu anda Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığında 213 erkek personel, 92 kadın personel çalışmakta, çalışan personel arasındaki kadınların oranı yüzde 25 civarındadır. Yeni bir teşkilat, yüzde 25'i kadın personelden oluşmaktadır. Geçici personel, yani şirket üzerinden çalışan personel de var. Tabii, ona baktığınız zaman da 123 kadın personel oluyor, 258 de erkek personel oluyor. Burası çalışmalarını devam ettiriyor.

Kadınlara dönük de ciddi çalışmalar yapılıyor. Özellikle, yurt dışında yaşayan kadınlarla alakalı ve akraba topluluklarda ve diğer yerlerde kadınlara dönük STK'ların yaptığı projelere destek veriyoruz, aile içi eğitimle ilgili projelere destek veriyoruz, anaokullarıyla ilgili projelere destek veriyoruz, kadın eğitimiyle ilgili projelere destek veriyoruz ve bu anlamda yapılan çalışmaları

özendiriyoruz. Destekten kastım: Hem uzmanlık anlamında destek veriyoruz hem de maddi olarak, Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığına sunulan projeleri destekliyoruz ve bu çerçevede, yurt dışında gerek siyasal hayatta gerek ekonomik hayatta gerek sosyal hayatta gerekse hayatın her alanında kadınlarımızın sayısının artması ve daha etkin olmaları için bu başkanlık önemli destekler veriyor. Tabii, 2010'da kurulduğu için, bu desteklerle ilgili Türkiye kamuoyunun ve yurt dışında bu konuda çalışma yapanların yeteri kadar bilgi sahibi olduğunu düşünmüyoruz ama zaman içerisinde çalışmalar ortaya çıktıkça bunu göreceğiz ve bu alandaki destekler, hedeflediğimiz amaçları gerçekleştirme noktasında daha iyi sonuçlar vereceğini düşünüyoruz. Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın ailelerinden alınan çocuklar var. Ciddi bir sorunla karşı karşıyayız. Şu anda kesin rakamlar elimizde değil ama binlerce çocuğumuzun ailelerden alınarak devletin gözetiminde bakım ve yetiştirilmesi yapılıyor. Bunlara ilişkin vatandaşlarımızın haklı şikâyetleri var, çünkü subjektif birtakım değerlendirmelerle, çocukların ailelerden alındığına ve arzu edilmedik bir biçimde yetiştirildiğine dair şikâyetleri var. Bu çerçevede, biz, gençlik daireleriyle ilgili, ailesinin yanından alınan çocuklarla ilgili çok önemli çalışmalar yapıyoruz. Bununla ilgili toplantılar, bilimsel çalışmalar yapıldı hem Türkiye içinde hem de yurt dışında bu çalışmaları sürdürüyoruz çünkü Türk aileler de çocukları kendileri almıyorlar maalesef. Diyelim ki bir çocuk aileden alındığında ilgili ülke mevzuatları öncelikle o hangi topluluğa mensupsa onlara teklif ediyor: "Siz alın bu çocuğu, bakın. Ekonomik olarak da onlar destek veriyorlar buna." Fakat, maalesef bizim ailelerimizde çocukları alıp bakma, yetiştirme konusunda yeteri kadar bir isteklilik yok. Burada ciddi bir sorunla karşı karşıyayız. Onun için yurt dışında hem büyükelçiliklerimiz hem yurt dışında bulunan devletimizin diğer görevlileri vatandaşlarımızı bu noktada bilinçlendirme konusunda büyük bir çalışmanın şu anda içerisinde, bunu artırarak devam edeceğiz. Bir yandan çocukların iyi yetiştirilmesi ve aileden alınacak bahaneler oluşturulmaması konusunda bir çalışma yapıyoruz, öte yandan farz edelim ki gerçekten aileden alınmayı gerektirecek somut nedenler olduğu zaman da öncelikle Türk ailelerin, çocukları alması konusunda teşvik ediyoruz, bu konuda özendirici destek çalışmaları da yapıyoruz, yapmaya da devam edeceğiz. Ama, bunlar mümkün olmadığı takdirde ailenin rızası alınarak çocuğun nerede, nasıl yetiştirileceğine dair çalışmalar yapılması konusunda ülkeler ve hükümetler arası görüşmelerde bunu dile getiriyoruz ve bu konudaki sorunu açacak STK'ları da destekliyoruz, onlara da, ilgili ülkelerde olan STK'lara da maddi manevi olarak büyük destekler veriyoruz.

Şimdi, yurt dışındaki vatandaşlarımızla ilgili seçimde ciddi sorunlar vardı. Bu teşkilatın kurulmasından sonra atılan bir adımla 2014 Cumhurbaşkanlığı seçiminde yurt dışında yaşayan 3 milyon civarında vatandaşımız Türkiye'de Cumhurbaşkanlığı ve milletvekili seçimlerinde oy kullanma hakkına sahip, buldukları yerdeki konsolosluklarında Türkiye'de nasıl oy kullanabiliyorlarsa aynı rahatlık içerisinde oy kullanma imkânları olacaktır.

Mavi Kartlarla ilgili sorunlar vardı, bu sorunları aşmak için de adım atıldı. "Mavi Kart" dediğimiz şu: Bazı ülkelerde çifte vatandaşlık yok, "Ya Türk vatandaşı olacaksınız ya da Alman vatandaşı olacaksınız, ikisini beraber yapamazsınız, birini tercih edeceksiniz." deniliyor. O zaman, Alman vatandaşlığını tercih eden vatandaşımız, Türk vatandaşlığından izin almayla çıkıyor. Tabii, bunların Türkiye'de akrabaları, çevreleri, mülkleri, başka şeyleri var, yabancı statüsüne geçtiği için sorunlar başlıyor, bu sorunları aza indirmek için buna dair Mavi Kart uygulaması yapıldı ve bu Mavi Kart uygulamasıyla beraber hepsine kimlik numarası veriyoruz. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının sadece yapabildiği seçme seçilme, askerlik gibi konular hariç vatandaşlarımızın sahip olduğu bütün hakları Mavi Kart sahibi, vatandaşlıktan izin almak suretiyle çıkmış insanlarımıza da tanıdık, onlara bir kimlik numarası da vermek suretiyle onlar buradan istifade ediyoruz.

Tabii, pek çok başka çalışmalar da var ama detayları çoğaltarak zamanınızı almak istemiyorum.

Diğer bir başka kuruma geçmek istiyorum izin verirseniz. Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı, "TİKA" olarak nitelendirdiğimiz bir başka kurumumuz var bizim. Esasında, 1992 yılında kurulmuş bir kurum. Özellikle Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliğinin dağılmasının arkasından Orta Asya'daki soydaş devletlere ve topluluklara yardım maksadıyla ve Balkanlara yardım maksadıyla bir noktada kurulan bir kuruluş ve bu kuruluşla beraber çok ciddi atılımları Türkiye 1992 yılından bu yana yapmaktadır. Bir yandan altyapılarına destek vermekte, bir yandan üstyapılarının oluşturulmasına destek vermekte, bir yandan kapasite artırımına destek vermekte, öte yandan da bu yerlerde bulunan ecdat yadigarı eserlerin tespiti, restorasyonu, ortadan kalkmış olanların da kaynaklardan tespit edilebildiği kadarıyla orijinal şekline uygun olarak yeniden yapılması konusunda çok ciddi adımlar atılmakta, çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. 2011 yılında TİKA'yla ilgili bir kanun hükmünde kararnameyle değişiklik yapılarak TİKA bütün kıtalarda hizmet yapan bir teşkilata dönüştürüldü. Şimdi, şu anda TİKA tam 33 ülkede program koordinasyon ofisi bulunan, 105'ten fazla ülkede de çalışma yürüten, Türkiye'nin yüz akı güçlü teşkilatlarından bir tanesidir. Nereye giderseniz gidin, orada TİKA'nın yaptığı çalışmaları göreceksiniz, TİKA'ya dönük o ülkelerin cumhurbaşkanlarının, başbakanlarının, hükümet yetkililerinin ve halklarının övgülerini göreceksiniz, Türkiye'nin gerçekten gurur kaynağı olan bir teşkilat. 2002 yılında 12 tane TİKA program koordinasyon ofisi varken şu anda –demin ifade ettim- 33 tane koordinasyon ofisi söz konusu. 2002 yılına kadar, TİKA kurulduğu günden beri 2.241 tane proje gerçekleştirmiş ama son on yılda TİKA'nın gerçekleştirdiği proje sayısı 10.086 projeye yükseldi ve bu projelerle biz TİKA'nın her yerde faaliyetlerini artırarak Türkiye'nin oradaki dış politikasına ve hedeflerine dönük katkısını ve yumuşak güç olarak Türk dış politikasına faydasını artırmaya ve oradaki ihtiyaçları da gidermeye özen gösteriyoruz. 2002 yılında toplam 86 milyon dolar olan kalkınma yardımları, TİKA marifetiyle ve diğer usullerle yardım miktarı 2011 yılında 2 milyar 363 milyon dolara çıktı, yaklaşık 27,5 kat arttı, bunun 1

milyar 273 milyon doları resmî yardımlardan, geriye kalan 1 milyar 150 milyon dolarlık kısmı ise gayiresmî yardımlardan oluşmaktadır. O yüzden, OECD 2011 yılında resmî kalkınma yardımları alanında Türkiye'yi yükselen donör ülke ilan etmiştir. Bu çerçevede pek çok ülkede –demin de söylediğim gibi- TİKA faaliyetlerini devam ettiriyor.

TİKA'nın personel durumuna baktığınızda, TİKA'da çalışan personel sayısı 381. Tabii, TİKA personelinin büyük bir kısmı yurt dışında, esnek bir çalışma yapısı var. Bu personelin 123 tanesi kadın, 258'i erkek. Tabii, TİKA çok köklü ve eski bir kuruluş, dolayısıyla TİKA'nın yurt dışında da çok ciddi faaliyetleri var, çalışmaları var. TİKA, ayrıca, yurt dışında kadınlara dönük pek çok projeye destek veriyor. Şimdi, bütün bunların hepsini belki saymam mümkün olmayabilir ama kadın eğitimi konusunda bu ülkelerde çalışma yapan bütün STK'lara ve bütün çalışmalara TİKA her ülkede destek veriyor. Yani, bunların bütün hepsini, burada, hangi ülkelerde ne kadar oldu, onu saysam çok vaktinizi alır ama eğitimi konusunda önemli destek veriyoruz. Hamile kadınların eğitimi ve yine, çocuklarla ilgili konularda da kadınlara dönük önemli projelere TİKA destek veriyor. Kadın istihdamının artırılması konusunda da yine ortaya konan projelere destek veriyor, bizzat kendi de projeler uyguluyor. Yoksulluğun azaltılması ve kırsal kesimdeki kadının güçlendirilmesi amacıyla yapılan projeler var ve bu projeler çerçevesinde yine TİKA yardımlar yapıyor, çalışmalar yapıyor. Yine, yurt dışında, mesela Karadağ'da Rojaye Sağlık Merkezi jinekoloji bölümünün onarım ve donanımı gibi başka ülkelerde de kadınlara dönük bütün çalışmaların hepsine destek veriyoruz. Bazen ülkeler talep ediyor, biz o ülkelerin talebi doğrultusunda destek veriyoruz, bazen de bizim program koordinasyon ofislerimizdeki uzmanlarımız alanda çalışarak buradaki ihtiyaçlar nedir, bu ihtiyaçlar doğrultusunda TİKA'nın bütün hizmet alanlarında destek veriyoruz.

Örneğin, son, Başbakanımızın Afrika ziyareti sırasında Nijer'de yaşanan bir hadiseyi dikkatinize sunmak istiyorum. "Fistül hastalığı" diye bir hastalıktan bahsedildi. Belki hekim arkadaşlarım vardır, benden daha iyi bilirlirler. Fistül hastalığı: Küçük yaşta evlendirilen kız çocuklarında doğum yapması hâlinde bir yırtılma meydana geliyor ve affedersiniz, ondan dolayı da birtakım kokular, rahatsızlıklar oluşuyor. Böyle olunca da, koku, etrafı, herkesi rahatsız edince de bu kadınları evden uzaklaştırıyorlar. Bir yandan küçük yaşta evlendiriyorlar, doğum yapması ortaya çıkıyor, sonra da elinde olmayan nedenle böyle bir şey çıkınca sokakta kalıyorlar. Bunlar ameliyat da yapılamıyor, ameliyat yapılarak bu işin düzeltilme imkânı var. Sokakta kalıyorlar, bakan bir yapı da yok. Sayın Başbakanımız oradayken hanımefendi ve beraberindeki heyete bu konu anlatılınca bunların yaşadığı yere ziyarette bulundular. Oradaki manzarayı görünce Başbakanımızın talimatı oldu. Şimdi, Nijer'de 3 tane ayrı yerde sağlık merkezi oluşturuyoruz ve buraya Türkiye'den doktorlar göndereceğiz, bu ameliyatları orada yapacaklar ve bunların aileleriyle beraber olmaları veyahut da bu sağlık sorunundan kurtulmaları konusunda hem bizim doktorlarımız ameliyat yapacaklar hem de oradaki doktorları bu konuda eğitip yetiştirecekler, malzeme donanımlarını da sağlayacaklar. Yani, çok ciddi bir olay, ben çok

üzüldüm ve eminim sizler de çok üzüldünüz. Dünyanın da haberi yok. Çok basit bir müdahaleyle yapılabilecek bir iş ama maalesef imkânsızlık nedeniyle yapılamadığı için burada ciddi sıkıntılar var. O nedenle, biz, buradaki bu hastalıkla ilgili tedbir mahiyetinde, TİKA marifetiyle orada çalışmalar yapıyoruz. Bundan başka yerlerde de yine kadınlara dönük hastalıklar konusunda çalışmalar var.

Buyurun Hocam.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Efendim, sözünüzü kesiyorum ama Nijerya'daki...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Nijer, Nijer Hocam.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Nijer'de kadın sünnetinden dolayı aynı sorun var. Yani, dünyanın pek çok yerinde var ama birtakım Müslüman ülkelerde yanlış olarak Müslümanlığa atfedilen böyle bir -bilmem biliyor musunuz- yöntem var. "O, cinsellikten zevk almasın." diye kız çocuklarının klitorislerinin kesilmesi ve aynı şekilde koku ve dolayısıyla da toplumdaki dışlanma çok ciddi bir sorun bu.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şimdi, Hocam, bu konu o değil. Yani fistül...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Hayır, hayır, biliyorum da yani bununla da uğraşılıyor musunuz diye sordum.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ben o konuyla ilgili, sizin söylediğinizle ilgili ben bilgi sahibi oldum. Yani, öyle bir sorun var mı, yok mu onu biz bir inceleyelim, bir baktıralım.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Çok büyük bir literatür var bu konuda.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – İşin doğrusu, benim uzmanlık alanım da değil ama ona bir baktıralım, çünkü...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Oluyor, okudum.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Hocam, onu bir inceleyelim, biz bir baktıralım.

Bizim heyetimizde doktorlar vardı, Cevdet Erdöl Bey, biliyorsunuz Sağlık ve Aile Komisyonu Başkanımız, oradaydı. Fistül hastalığı, yırtılma nedeniyle idrar tutamıyorlar ve o nedenle ortaya çıkan bir sorun ve bu da ameliyatla tedavisi mümkün olan bir durum. Fakat orada hem sağlık konusunda bu konuda teknik donanımın hem de uzmanların bu konuda ehliyetinin kifayetsiz olması nedeniyle yapılamıyor. Başka yerlerde de benzer sorunlar var ve biz bu noktada bütün bu sorunların üzerine farkına vardığımız zaman TİKA marifetiyle dünyanın her yerinde kadın konusunda, kadın sorunları ve talepleri konusunda gelen bütün projelere destek oluyoruz.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, "10.086 proje hayata geçirildi." dediniz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – 10.086 proje, evet.

BAŞKAN – Bu 10.086 projenin ne kadarı kadınlarla ilgili, kadınlara yönelik projedir, böyle bir istatistik ya da ayrı bir tasnifiniz var mı?

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yok, böyle bir tasnifimiz yok. Ama, ben, bu Komisyon toplantısından sonra arkadaşlara talimat vereceğim, bundan sonraki çalışmalarımızda kadınlara dönük projelerde envanter çıkarırken ayrı ayrı konularına göre tasnif etmeleri talimatını vereceğim. Geçmişe dönük de çıkarılabilenler çıkarılır, ileriki zamanlarda ben size takdim ederim Sayın Başkanım. Ama, bu konuda ben bir çalışma talimatı vereceğim, onu özellikle bilmenizi istiyorum.

BAŞKAN – Peki, çok teşekkürler.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Diyanet İşleri Başkanlığıyla ilgili çalışmaları Türkiye kamuoyu yakından takip etmektedir. Diyanet İşleri Başkanlığının pek çok çalışması var, ben uzun uzun onu anlatırsam orası da çok zaman alacak. Ama, ben özellikle Diyanet İşleri Başkanlığında kadınlarla ilgili, çalışanlarla alakalı bazı rakamlar vermek istiyorum. Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde şu anda çalışan personel sayısı 115 bin civarında. Yani, bunun içerisinde tabii, pek çok unvanda görevli var. 17.371 tane hanımefendi Diyanet İşleri Başkanlığında çalışıyor, 97.787 tane de Diyanet İşleri Başkanlığında erkek çalışan var. Tabii, buna, Diyanet İşleri Başkanlığında bu sayıya baktığınızda kadınlar aleyhine bir durum söz konusu, öyle gözüküyor ama bu Diyanet İşleri Başkanlığının yaptığı işlerin biraz da niteliğinden kaynaklanan bir durum. Zira, Diyanet İşleri Başkanlığında imam-hatip olarak göreve yapıyor, en fazla görev. Tabii, bu, müezzin ve kayyum olarak görev yapanların erkek olması gerektiğinden kaynaklı bir durumdur. Ama, öteki rakamlara baktığınız zaman sayılara, diğer konulardaki sayılara, ben size onu vermek istiyorum özellikle, kusura bakmazsanız biraz vaktinizi alacağım. Diyanet İşleri Başkanlığında 159 tane uzman vaiz var, 109 tanesi erkek, 50 tanesi kadın. Diyanet İşleri Başkanlığında 1.176 tane vaiz var; bunun 778 tanesi erkek, 398 tanesi kadın vaiz olarak görev yapıyor. Öte yandan, Kur'an kursu uzman öğreticisi 4 tane erkek var, 10 tane kadın Kur'an kursu uzman öğreticisi var. Kur'an kursu öğreticisi sayısına baktığınızda, 1.683 tane erkek Kur'an kursu öğreticisi var, 15.997 tane kadın Kur'an kursu öğretmeni var, toplam 17.680 rakamı var. Kur'an kursu öğretmenlerinde 15.997 tane kadın Kur'an kursu öğretmeni var. Dediğim gibi, Kur'an kursunda da 4 erkek 10 tane kadın uzman öğretmen var. İmam-hatip, müezzin, kayyum ve müftü kadınlardan oluşmadığı için, dinî nedenlerle, sayı orada az ama müftü yardımcısı, il müftü yardımcısı 9 tane şu anda Türkiye'de müftü yardımcılığı görevi yapan hanım var.

ZEYNEP KARAHAN USLU (Şanlıurfa) – Toplam kaç tane var?

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şu an toplam 196 tane il müftü yardımcısı var, 9 tanesi kadın. Burada ben özellikle bir hususun altını çizmek istiyorum. Bu noktada, biz, daha fazla kadın istihdamına Diyanet İşleri Başkanlığı açık, sorun taleple alakalı bir sorun, yoksa kadın vaiz konusunda ve müftü yardımcılığı konusunda bizim her ilde bunları istihdam etme imkânımız

var. Tabii, vaiz konusunda talepler olduğu zaman sınavlar açıldığında kadınlara daha fazla yer veriyoruz. Bundan sonraki süreçte de kadın vaiz sayısını, Kur'an kursu öğretmenliğinde zaten sayı yüksek, o noktada yeni alımlarda da kadınlara daha fazla öncelik veriliyor. İl müftü yardımcılarında da bu sayıyı önümüzdeki zaman içerisinde artıracacağız. Yani, orada herhangi bir sorun yok, sadece personelden kaynaklı sıkıntı var yoksa teşkilatın bu noktada herhangi bir şeyi yok yani sayıyı artıracacağız o konuda da.

ZEYNEP KARAHAN USLU (Şanlıurfa) – “Müftü olamaz dinî nedenlerle.” dendi, bu konuda bir fetvanız var mı acaba?

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Benim bir fetva şeyim yok yani.

ZEYNEP KARAHAN USLU (Şanlıurfa) – Diyanetin, sizin olamaz tabii de. Yani, “Müftü kadın olamaz” diye bir dinî fetva gibi bir şey var mı?

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yani işin doğrusu, ben bilgi sahibi değilim. Ama, bu konuda Din İşleri Yüksek Kuruluna ben sizin bu konudaki şeyinizi bir soru olarak iletirim, onlar bir değerlendirme yapınlar. İşin doğrusu, benim bilgim kesin bilgi değil, ben genelgeçer bir kabulden dolayı öyle söyledim yoksa bir bilgiye istinaden benim bir şeyim yok. Bunu Din İşleri Yüksek Kurulu herhâlde daha iyi bilir, onlara sormak lazım diye düşünüyorum.

Kadına şiddetin önlenmesi...

BAŞKAN – Teşkilat tarihinde var mı peki Sayın Bakanım?

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Benim bildiğim yok. Hocam, benim bildiğim, geçmişe dönük baktığımız zaman benim hatırladığım yok, var mı, onu da tekrar ben görüşeyim. Ama, benim bildiğim kadarıyla böyle bir örnek yok.

ÖZNER ÇALIK (Malatya) – Sayın Bakanım, müftü yardımcısı var ama hiç müftü yok. Şimdiye kadar yani Diyanette hiç müftü yok.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Müftü yardımcısı var, hiç müftü yok. Benim bildiğim yok ama müftü yardımcısı var.

Şimdi, kadına karşı şiddetin önlenmesiyle ilgili ve aile ile alakalı konularda Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Diyanet İşleri Başkanlığı arasında bir protokol imzalandı ve şu anda iki bakanlıkla başkanlık bu konularda müşterek çalışmalar yapıyorlar. Yani, müşterek projeleri hayata geçiriyorlar, şiddetin önlenmesi konusunda hutbelerde de kadın hakları, kadınlara dönük şiddetin önlenmesi, kadınların okutulması ve pek çok konuyu, Diyanet İşleri Başkanlığı, camilerde vaaz ve hutbe konusu olarak gündeme getiriyor ve bu noktada çalışmalar yapıyor. Ayrıca, “Aile İrşat ve Rehberlik Büroları” adı altında 81 ilde aile irşat ve rehberlik büroları oluşturuldu ve bu çerçevede de ailelere dönük çalışmalar yapılıyor, ailelerle beraber çalışmalar yürütülüyor. Bu anlamda da Diyanet İşleri Başkanlığının yürüttüğü çalışmalar var. Cezaevlerinde kadın hükümlülerle ilgili de, cezaevlerine dönük

de ayrıca çalışmalar var ve bunu da yine Adalet Bakanlığıyla beraber yapılan ortak protokol çerçevesinde yürütüyor.

Öte yandan, töre cinayetlerinin önlenmesi konusunda da Diyanet İşleri Başkanlığının çalışmaları var. Hatırlarsanız geçmiş dönemlerde Türkiye Büyük Millet Meclisinde töre cinayetlerinin nedenlerinin araştırılması ve önlenmesiyle ilişkili bir araştırma komisyonu kurulmuştu, o komisyonun raporları çerçevesinde Diyanet İşleri Başkanlığının da bu konudaki sorunun çözümüne katkı vereceği değerlendirildi ve o çerçevede de Diyanet İşleri Başkanlığı bu konuda çalışmalar yapıyor. Çünkü bazı yerlerde maalesef bu ilkel anlayışı dinî nedenlere bağlayan cehaletten kaynaklı değerlendirmeler yapılıyor, İslam'la ilgili olmayan şeyler sanki İslamiymiş gibi gösteriliyor veya gösterilmek isteniyor. Bu bilgisizliği ortadan kaldırmak ve bu konudaki doğru olan bilgiyi paylaşmak adına da Diyanet İşleri Başkanlığı önemli çalışmalar yapıyor ve yapmaya da devam ediyor.

Bunun dışında, Diyanet İşleri bünyesinde görev yapan başka unvanlarda da pek çok hanım görevli var. Demin söylediğim, tabii, imam-hatip, müftü ve müezzinlerle ilgili bir kısım nedeniyle tabii, burada görev alamadıkları için rakam düşük ama görev aldıkları alanlarda Kur'an kursu öğretmenliği konusunda sayı önümüzdeki yıllarda da artacaktır.

Ayrıca, arkadaşlarım şimdi verdiler, camilerde kadınlara yer ayrılması konusunda da Diyanet İşleri Başkanlığımız bir genelge yayımladı çünkü namaz kılmak isteyen hanımlar camilerde birtakım sıkıntılarla karşılaşıyorlar. Bu sıkıntıları ortadan kaldırmak, onların camilerde başka ihtiyaçlarını gidermek maksadıyla da Diyanet İşleri Başkanlığı bu konuda genelge yayımladı ve kadınlar camilerden istifade etmek istediklerinde her yerde bu istifadenin en geniş manada yapılması için tedbirler aldı, çalışmalar yapıyor.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Çok kötü yerler ayrılıyor. Çoğunda çok kötü yerler ayrılıyor kadınlara.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – İşte yani öyle yerler varsa bizi bilgilendirin, biz de Başkanlığa iletelim ve o konularda onun üzerinde olumlu adım atılması konusunda biz de gerekeni yapalım. Yani, bu noktalarda gerekli çalışmaları yapıyor. Özellikle abdesthane ve diğer ihtiyaçların giderildiği yerlere ilişkin de sorunlar var, onları da ortadan kaldırmak ve kadınların ihtiyacını karşılayacak niteliğe getirmek için de çalışmalar yapılıyor. O eksiklikleri giderici de önemli adımlar Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından atılıyor.

ZEYNEP KARAHAN USLU (Şanlıurfa) – Sayın Bakanım, bir de 7 tane genel müdürlüğümüz var Diyanet İşleri Başkanlığında, 2 tane de...

BAŞKAN – Arkadaşlar, ben söz alan arkadaşlara mikrofon açayım isterseniz şey yapalım, soru alınmıyor.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, benim arzum bu kadar, sorulara cevap vereyim.

BAŞKAN – Bu kadarsa o zaman soru-cevap kısmına geçelim.

Arkadaşlarım, mikrofonlara basınlar, öyle söz vereyim çünkü sesler duyulmuyor.

Şimdi, Zeynep Hanım'dan başlıyorum.

Buyurun, söz sizde Sayın Uslu.

ZEYNEP KARAHAN USLU (Şanlıurfa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, Diyanet İşleri Başkanlığımızda 7 tane genel müdürlük var, çeşitli müdürlükler var, 2 tane de başkanlık var, burada genel müdür, genel müdür yardımcısı ve kurum başkanı yani yönetici kadın bazında, imam ve müezzin olamıyor kadınlar yapısal gereklilikler çerçevesinde veya kısıtlar diyelim, burada, neticede bunlar devlet memuru, kamu personeli, bu çerçevede yönetici kadın sayısı ne durumda? Bir de, sizin bu konudaki destekçi tavrınız herkes tarafından bilinir, artırmak adına nasıl bir öngörü geliştiriyorsunuz?

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yani şu an Diyanet İşleri Başkanlığında genel müdürler arasında kadın genel müdür yok yani başkan yardımcılarında da kadın başkan yardımcısı yok. Tabii, olmasına mâni bir hâl yok çünkü yasal olarak herhangi mâni bir hâl yok. Yani önümüzdeki zaman içerisinde neden olmasın, yani şu anda buna mâni bir hâl yok ama bu sıfatlarda görev yapan bir kadın da yok.

ZEYNEP KARAHAN USLU (Şanlıurfa) – Daire başkanı, genel müdür yardımcısı...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yani şu anda yok, onların içerisinde yok, daire başkanlıklarında... Bir bakayım, 1 tane daire başkanı, bir de hukuk müşaviri var yani yönetici heyetinde 1 daire başkanı var.

ZEYNEP KARAHAN USLU (Şanlıurfa) – Bu konuda sizden destek bekliyoruz Sayın Bakanım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yani neden olmasın, yapılabilir çünkü bu görevlerle ilgili herhangi bir yasal engel söz konusu değil. Yani, olabilir, önümüzdeki zaman içerisinde yeni atamalar, değerlendirmeler yapıldığı zaman pekâlâ yapılır.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, tüm bakanlıklarda aşağı yukarı durumlar aynı, işte böyle başkanlıklar, genel müdürlükler seviyesinde. Yönetim kademesinde biz daha çok kadın olmasını arzu ettiğimiz için özellikle bunları sizlerden talep ediyoruz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Komisyonunuzun talimatı olarak alıyoruz.

BAŞKAN – Peki, çok teşekkür ediyoruz.

Sayın Küçük'e söz veriyorum.

Buyurun.

SEDEF KÜÇÜK (İstanbul) – Öncelikle, verdiğiniz bilgiler için çok teşekkür ederiz Sayın Bakan.

2009-2010 ve 2011 yıllarında Diyanet İşleri Başkanlığı 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne yönelik etkinlikler yaptı ve kanımca, çok yararlı da oldu. Ancak Diyanet İşleri Başkanlığı İnternet sitesinde 2012 yılında Dünya Kadınlar Günü'ne ilişkin bir etkinliğe rastlayamadım, acaba siteye mi konulmadı yoksa yapılmadı mı? Bu yıl bir etkinlik planlanıyor mu? Bu konuda bizi aydınlatırsanız sevinirim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Siteyle ilgili, onu araştırmam lazım, sizin sorunuz üzerine vâkıf olduğum bir konu ama Dünya Kadınlar Günü münasebetiyle Diyanet İşleri Başkanlığı her yıl kadın haklarına ilişkin vaaz ve hutbelerinde Türkiye'nin bütün camilerinde bu konuyu dile getiriyor ve bu konuyla ilgili de konferanslar, paneller, çalışmaları var. Onu ben size yazılı olarak göndereyim, olur mu?

SEDEF KÜÇÜK (İstanbul) – 2012'de yok.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – 2012'de de çalışmalarını var fakat sitede sorun olabilir, ona bakacağım. Ama çalışmalarını kesintisiz. Belki Diyanet İşleri Başkanlığı çalışmalarını... Ben Başkanımızla da konuşacağım, bu konuları detaylı bir şekilde de Komisyonumuza ayrıca bir yazıyla göndereyim ve orada da Komisyon üyelerimiz bunların bütün detaylarına da vâkıf olsunlar. Mesela 2012'nin Mart ayıyla ilgili benim elimde bir tane şey var. 2 Mart 2012'de "İslam Kadına Şiddeti Asla Hoş Görmez" başlıklı bir hutbenin Türkiye'de camilerde okunduğunu görüyoruz. Tabii vaazlarda da bu konu aynı şekilde dile getiriliyor. Karı-kocayla ilgili konularda, çocuklarla ilgili konularda, eğitimle ilgili konularda, bana göre Türkiye'de kadına dönük, kadının toplumda hak ettiği yeri hak ettiği biçimde alması için en çok hangi kurum çalışma yapıyor dersiniz, en başlara Diyaneti de koyarsanız bence haksızlık etmiş olmazsınız.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Bakanım.

Sayın Çalık...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Sayın Bakanım, biz çok teşekkür ediyoruz. Çok güzel ve çok detaylı bir bilgi sunuşu oldu. Kurumlarımız içerisinde de özellikle yurt içinde ve yurt dışında kadınlara yönelik çok önemli çalışmalar yaptınız.

Ben özellikle yurt dışındaki TİKA'yla ilgili yapılan çalışmalar için çok özel ve hassaten teşekkür etmek istiyorum ve kadına yönelik yapmış olduğunuz çalışmalar için teşekkür etmek istiyorum.

Etiyopya'ya, Addis Ababa'ya gittiğimizde, biraz evvel sizin söylediğiniz fistülle ilgili yaşanan problem bütün Afrika ülkelerinde çok ciddi manada yaşanıyor ve Sayın Bakanım, özellikle erken yaştaki evlilikler yüzünden, leğen kemiğinin kırılmasından kaynaklanan ve maalesef çok uzun süreli tedavi edilmemesine binaen kadınların erken yaşta ölümüne sebebiyet veriyor. Sayın Bakanım, kadınların Afrika'daki yaşam süresi 40 ile 45 yaş arası ve anne-çocuk sağlığı maalesef minimum

düzeyde. Biz Addis Ababa'da TİKA'nın oradaki koordinasyon merkezi de dâhil olmak üzere birimlerine gittiğimizde çok ciddi memnuniyet duymuştuk.

Gürcistan'a gittiğimizde Kanser Tanı Araştırma Merkezini gördük. TİKA'nın ve Birleşmiş Milletler programıyla gitmiştik. Ben o Kanser Tanı Merkezinin TİKA tarafından yapılmış olmasından ve orada bir Türk Bayrağı'nın dalgalanıyor olmasından çok büyük gurur duydum. TİKA'nın yapmış olduğu icraatların hem genel hem de özelinde kadına yönelik olması bizi inanılmaz umutlandırdı.

Son yaptığımız ziyaretlerde -ki sizin de bilginizde- Kırgızistan'da özellikle anne-çocuk sağlığıyla ilgili çalışmalar yaptık ve bu konuda bütün arkadaşlarımda bilmesini isterim ki Sayın Bakanımıza yapmış olduğumuz ziyaretin neticesinde, anne-çocuk sağlığıyla ilgili olarak orada Sağlık Bakanlığının doktorlara yapacağı eğitim de dâhil olmak üzere, Sayın Bakanım karşılayacak ve TİKA tarafından karşılanacak.

Yine bununla birlikte, Moritanya ve Tacikistan'a da anne ve çocuk sağlığıyla ilgili proje yaptık ve TİKA yine destekliyor. Donör ülke Türkiye olarak TİKA'nın vermiş olduğu destekle yapacağız bunu. Bu bizim için çok büyük bir gurur.

Sayın Bakanım, benim arzum şudur sizden: Birleşmiş Milletler -daha önce de sizinle paylaştık- 2010 yılında Ban Ki-moon'un söylemiş olduğu "Kadın yılı ilan edelim." cümlesinden sonra "Ülkeler yaptıkları yardımların yüzde 10'unu anne-çocuk sağlığına ayırsın." diyor ve biz aslında bu yüzde 10'dan çok daha fazlasını yapıyoruz. Kadın ve anne-çocuk sağlığı için yapmış olduğumuz yüzde 10'luk yardımı maalesef resmî olarak bölmediğimiz için tüm dünya devletleri içerisinde anne-çocuk sağlığına ayırdığımız rakam budur diyemiyoruz. Dolayısıyla, bizim sizden istirhamımız, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu olarak da, yapmış olduğunuz bu güzel çalışmaların orada ayrılarak "Bu kadar bütçe de anne-çocuk sağlığına ayrıldı." denirse bizim elimiz dünya devletleri içerisinde çok ciddi manada güçlenecek. Biz anne-çocuk sağlığı açısından çok önemli yollar katettik. Kırgızistan'daki anne ölümleri, Sayın Bakanım, 100.000'de 250'lerde, inanılmaz kötü. Dolayısıyla bu kadar büyüyen, gelişen bir Türkiye fotoğrafı var ve bu Türkiye fotoğrafında bizim de en başarılı olduğumuz alanlardan bir tanesi anne-çocuk sağlığı. Anne sağlığında şu andaki ölüm oranı, bizim gelmiş olduğumuz oran 100.000'de 15. Biz bu ülkelere çok iyi rol model olabiliriz. Bu konuda bütçelerimizi anne-çocuk sağlığı açısından uluslararası alanda ayırmanız bizim için çok önemli diye düşünüyorum.

Bu teşekkürümün ve talebimin arkasından, özellikle erken yaştaki evliliklerle ilgili... Komisyonumuz erken yaştaki evlilikleri çalıştı. Maalesef, erken yaştaki evlilik toplumumuz tarafından normal ve doğal karşılanan bir tavır şeklinde düşünülüyor. Biraz evvel sizin de söylemiş olduğunuz, yanlış dinî bilgiler ve algılar, rivayetler sebebiyet veriyor bunlara. Hazreti Ayşe Annemizin 6 yaşında, 9 yaşında Peygamber Efendimiz ile evlendiğine dair yapılan rivayetler meşru hâle getiriliyor. Özellikle bölgemizde yaşadığımız vakalar bunlar. Biz Diyanet İşlerinden bir hanım uzmanımızı çağırdığımızda, bunlarla ilgili bilgileri paylaştığında, herkesin de bu bilgileri bilmesi gerektiğini düşündük.

İstirhamımız, özellikle erken yaştaki, biraz evvel sizin de söylediğiniz Afrika bölgesinde... Sadece bir tek fistülü konuşuyoruz, o kadar çok komplikasyonu var ki erken yaştaki evliliğin. O sadece Afrika'da. Türkiye'de önlenmiş, böyle bir şey yok çok şükür. Erken yaştaki evliliklerin komplikasyonlarını da bizim sizin aracılığınızla hutbelerde vaaz olarak verilmesi bizim için çok önemli ve çok önemli bir yol almış oluruz.

Yönetici kademesi açısından da baktığımızda, istirhamımız, biz biliyoruz, bu konuda en hassas olan Hükümetimizdeki büyüklerimizdensiniz. Bize kadın yönetici... Biz yine dönüp baktığımızda, "Dünya Ekonomik Formu'nda kadın yönetici ne kadar?" dediğimizde maalesef göremiyoruz. Sayın Bakanım, şu an 1 tane kadın valimiz var ve bu konuda siz bizim Meclis ve kabine arasındaki en önemli iletişim kaynağımızdır. Bunu, kadın milletvekili arkadaşlarımız olarak, Sayın Başbakanımızla da bizim adımıza paylaşmanızı arzu ediyoruz. Müsteşarımız 1 tane, bakan yardımcımız 1 tane... Müsteşarımız yok. Dolayısıyla, Başbakan Yardımcısı olarak sizin sorumluluğunuz sadece sizin kendi Bakanlığınızdaki yöneticiler değil, tüm kabinedeki bakanlarımıza bu konuda hassasiyetimizi iletirseniz ve -bizim hassasiyetimizin sizin hassasiyetiniz olduğunu biliyoruz- bu konuda desteklerinizi bizim yanımızda hissettirirseniz çok mutlu oluruz Sayın Bakanım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ben teşekkür ediyorum, özellikle bu anne-çocuk sağlığı konusunda desteklerimizle ilgili söyledikleriniz ve diğer hususlardan dolayı. Ona ilave yapmak istiyorum. Şimdi, Afganistan'ın başkenti Kabil'de Atatürk döneminde yapılmış -ve onun talimatıyla- bir hastane var ama yıkılmış. Yani çok da kötü bir durumda. Şimdi, biz o hastaneyi yeniden yapma kararı aldık; bir. Onun yanına ayrı bir eğitim hastanesi yapma kararı aldık ve orada da biz "Atatürk Çocuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi" diye bir hastaneyi şu anda faaliyete geçirdik, çalışıyor. Bütün giderlerini de biz Türkiye olarak karşılıyoruz. Şimdi, oraya bir araştırma hastanesi yapma kararı aldık. Beş yıl süreyle de bu araştırma hastanesini Türk hekimler işletecek, Türk uzmanlar, sağlık personeli çalışacak ve orada da onlara uzman hekim nasıl yetiştirilir, bunu öğrettikten, işletmeyi gösterdikten sonra biz onlara devredeceğiz.

Aynı şekilde, şu anda Somali'de yapıyoruz. Somali'de de kadınların çok ciddi sıkıntıları var. 200 yataklı bir hastane yapıyoruz. STK'lar da 4 tane ayrı, orada, halktan topladıkları parayla hastane yapıyorlar.

Sudan'da Njala'da yine bir hastane bitti, onunla ilgili bir çalışma yapıyoruz.

Şimdi, Gazze'de yine hakeza bir başka hastane. Sağlık konusunda biz büyük yatırımlar yaptık, kalkınma destekleri yaptık, artıracamız bunları da. Ama bizim bir eksikimiz var, o söylediğiniz şey doğru: Biz bu noktadaki hesaplamaları tam yapmıyoruz. Örneğin Avrupa'daki başka ülkeler kalkınma yardımlarını hesaplarken her şeyi koyuyorlar işin içine, hesabın içine. Diyelim eğitim görmüş bir doktor, bu kadar bunun maliyeti var. İşte, yol parası, ödediği para, şudur budur, her şeyi içine

koyuyor ve katkısı 1 liraysa, öbürleriyle beraber katkısı 100 liraya çıkıyor. Bizim katkımız 100 lira ama bu hesaplamalar konusundaki eksiklikler nedeniyle bu katkılarımız daha net bir şekilde gözüküyor. Onun için, uluslararası hesaplama yöntemi dikkate alınarak bunun hesaplanması ve bunların tek elde toplanması konusunda kurumlarımızın tamamına yazılar yazdık, kararlar aldık. Türkiye'nin kalkınma yardımlarının önümüzdeki zaman içerisinde konusuna göre de envanteri çıkarılacak, toplamı da çıkacak ve rakamlar daha net bir şekilde görünmüş olacak. Yani o noktada eksiklerimiz var, onu gidermek için karar aldık, çalışıyoruz. Önümüzdeki yıllarda düzenleyeceğiz.

Diğer konularla ilgili, yani üst yönetici ve diğer yöneticiler arasında kadınların sayısının artırılması benim de dileğimdir. Bu konuda ben, en azından rica edeceğim, talepte bulunacağım yerler var, onlara talebinizi iletacağım. Ama kendi sorumlu olduğum alanlarda da değerlendirmeleri inşallah yapacağım.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Sayın Başkanım...

Sayın Bakan, eğitimle ilgili karşılaştığım küçük bir yaşanmışlığı paylaşmak istiyorum. Gürcistan'a gittiğimizde, oradaki hastanenin başhekimi, Türkiye'den gelen, şu an kanser merkezini başında olan hocalarımız tarafından eğitildiğini söylüyor. "Ben Türkiye'de eğitim aldım. Buraya geldiler, beni eğittiler." diyor Gürcistan'da.

Kırgızistan'a gidiyoruz, size de mektubunu getirdiğimiz Sağlık Bakanı diyor ki: "Ben Türkiye'ye geldim ve Türkiye'deki eğitimi aldıktan sonra Sağlık Bakanlığı bana nasip oldu."

İnanılmaz güzel örneklerimiz var. Ama bütçeleme konusunda söylediğimiz noktada talimatlarınız olmuş, inşallah neticelendirirsek Sayın Bakanım, çok iyi olacak.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Güven, buyurun.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, verdiğiniz bilgiler gerçekten önemli ve bizleri de birçok konuda aydınlatmış oldu, teşekkür ediyoruz.

Şimdi ben Nijer'e dönmek istiyorum. Orada 3 tane sağlık merkezi açılacağını ve fistül olayının, oradaki sağlık sorunlarının giderileceği söylediniz. Ama tabii ki oradaki sorun sadece erken evlilikler nedeniyle fistül oluşması değil, aynı zamanda o bölgelerin gelenekleri, az önce sayın vekilimizin de söylediği gibi, kadın sünneti de büyük bir sorun olmaktadır küçük yaşta çocuklarda ve onları da önleyici çalışmaların yapılması gerekir. Bunun yanında sağlık, beslenme, yani pek çok sorun... Tek başına bir fistül olayının ameliyat edilerek giderilmesi değil, diğer sorunlara da el atmak gerekir.

Ama bunun yanında da bizim ülkemizde de var aynı sorunlar. Ülkemizde çocuk yaşta evlilikler biliyorsunuz çok yoğun bir şekilde, yaygın bir şekilde uygulanmakta ve bir süre sonra, adapte olmadıkları için ya da erken evlilik nedeniyle birçok rahatsızlıklara sebep olması nedeniyle o çocuklar ailelerine iade edilmekte ve bu da töre cinayetlerine kadar giden bir yolu açmaktadır.

En son yaşadığımız bir olay var: Doğu Anadolu'da oldu hatırlarsınız, doğum yırtıkları nedeniyle kadının tuvalete hapsedilmesi ve orada bir ölçüde terk edilmesi ve işkence yapılması sonucunda kadın hayatını kaybetti.

Yani bizim ülkemizde de var bu sorun ve bu sorunlara da bir an önce el atarak bunların da yok edilmesi yönünde çabalarınızı rica ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Hülya Hanım'a ben de teşekkür ediyorum, bir iki hususu ifade etmeme imkân verdi ayrıca. Bizim tabii Nijer'deki bu hadiseyle alakalı konuyu sadece buradan neticelendirme imkânımız gerçekten yok. Bu, belki sadece şu anda tedaviye ihtiyaç duyanların ihtiyaç sorunu...

BAŞKAN – Sağlık merkezi zaten sadece bir hususa bakmaz, tüm sorunlara bakar.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Hayır, sorununu giderecek bir şey ama orada kalıcı hâle getirmek için çok şey yapmak lazım. Türkiye'nin yüz sene öncesi bugünkü Nijer'den daha iyi her açıdan, o kadar çok kötü. Yani Nijer'de hiçbir şey yok. İçinden bir Nijer Irmağı akıyor, çok büyük bir ırmak ama hiçbir istifadeleri yok. Şu anda en büyük ihtiyaçları içme suyu. Biz DSİ marifetiyle, TİKA'nın finansıyla 230 tane kuyu açtık oradan, su verdik. İnsanlar nasıl seviniyorlar o kuyulardan su aldıkları için. Yok yani. İçme suyu konusunda, su akıyor, ondan istifade edemiyor. Böylesi ehliyetsizlikler var.

Tabii, bazı konularda Diyanet İşleri Başkanlığıyla ilgili bizim Anayasa Uzlaşma Komisyonunda da görüşülüyor, tartışmalar oluyor. Bazıları, özelleşsin, özelleştirilsin, kaldırılın... Her tür görüş var. Ama ben yurt dışında gördüğüm her yerde, Diyanet İşleri Başkanlığı gibi bir yapılanmanın olmadığı her yerde sorunların daha çok ciddi boyutlara ulaştığı ve bu konuda örgütlü bir yapı olmadığı için de arzu edilmedik sonuçların çıktığını görüyoruz. O yüzden de Nijer dâhil pek çok ülke "Diyanet İşleri Başkanlığını siz nasıl yaptınız? Bu nasıl başarılı oldu?" diyorlar. Türkiye'nin bu konudaki tecrübesinden istifade etmek istiyorlar. Biz de Diyanet İşleri Başkanlığıyla onları görüştürüyoruz. Nijer'le ilgili de, bu seyahat sırasında, Sayın Başbakanımız, özellikle bu fistülle ilgili konuda ve diğer konularda dinle ilgili şeyler olduğu söylenince, dedi ki: "Bizim Diyanet İşleri Başkanımızla sizin buradaki dinî konulardaki uzman kişilerin bir araya gelip bir değerlendirme yapmasına ihtiyaç var." Diyanet İşleri Başkanlığı ile ilahiyatlardan belki uzman hocalarımızın da olacağı bir ekip orayla bir görüşme yapacak ve bununla ilgili biz gereken talimatları verdik, onunla ilgili bir çalışmayı yapacaklar.

Öte yandan, biliyorsunuz, bizim Ceza Kanunu'muzda evlenmeyle bazı suçlarda davalar düşüyordu. İşte, tecavüz suçunda evleniyordu, dava düşüyordu.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – O eskidendi, artık düşmüyor.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ceza Kanunu'nda yaptığımız reformla beraber artık ne yaptı? Bu kalktı. Çok önemli bir adım orada atıldı.

Yine, mesela, nikâh dışı doğan çocukları öldürme hâlinde cezalarda müthiş indirimler yapılıyordu. Baskılar yapıyor, çocuklar öldürülüyor. Sonuçta o bir insan, insanı öldürüyor, annesi veya babası öldürüyor. Öldürene kanun “Sen bunu öldürebilirsin, senin cezanı da şu kadar indiririm” diye yol gösteriyordu. Ceza Kanunu'ndan bu ayıbı da kaldırdık. Bu da çok önemli bir devrim.

Biliyorsunuz, aile içi şiddet de şikâyet tabii bir konuydu. Onu resen takibi gerekli bir suçta dönüştürdük, onunla ilgili bir adım attık. Yine, töre cinayetlerine verilen cezayı ağırlaştırılmış müebbet hapse dönüştürdük ve nitelikli bir hâle getirdik. Yani bu konularda önemli değişiklikleri, 2004'te yürürlüğe giren yeni Ceza Kanunu'yla devrim sayılacak adımları attık. Ama burada sıkıntı şu: Kanunu değiştiriyorsunuz, uygulayanların kafası değişmediği için eski mantıkla çalışıp, yorum yapıp, içtihat oluşturduğu için şimdi duyuyorsunuz “Efendim, biz bunu kaldıralım. Bak, sıkıntılar oluyor. Evleniyorlar, yuva kuruyorlar, kocayı hapse gönderiyoruz.” diye şikâyetleri gazeteleri yansıyor, duyuyorsunuz. Ama bu noktada yapılan düzenleme doğru bir düzenleme, geri adım atma niyeti söz konusu değil. Burada gerekli olan şey, herkesin kafasını değiştirmesi. Esasında zihniyet dönüşümünü kanunlar sağlamada önemli bir fonksiyon icra ediyor. Zaman içerisinde bu dönüşüm, bu uygulamalar tavizsiz yapıldığında ben eminim ki sağlanacaktır.

Bakin, bizim kanunlarımızda “karı”, “koca” ifadeleri kullanılıyordu. Mesela kanun ayırım yapıyor “kız, bayan, kadın, karı, koca...” Bizim kendi kanunlarımızın kendi içinde belki on ayrı kadın tanımı vardı. Böyle bir şey olabilir mi? Sizin kanunlarınız kadınları sınıflandırıyor, tasnif ediyorsa, ayırıyorsa, tek bir isim ona vermiyorsa, veremiyorsa o zaman uygulayıcılarınız bu noktada eşitliği hayata geçiremez. Şimdi, Allah'a şükürler olsun, bu düzenlemelerin hepsini son on yıl içerisinde temizlemek bu Meclise, bu Hükûmete nasip olmuştur. Bu ayıplardan biz hukukumuzu kurtardık ama zihniyetleri henüz temizleyemedik. Bu noktada bütün partilerimize, Meclisimize, bütün uygulayıcılara ciddi görevler düşüyor. Sabrettiğimiz zaman, ben uygulamaya da bunun çok ciddi anlamda yansıtacağına inanıyorum ama hâlâ biraz zamana ihtiyacımız var.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz.

Sayın Acar.

GÜRKUT ACAR (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, verdiğiniz bilgiler için teşekkür ediyoruz. Gerçekten birçok konuda aydınlandık. Ancak bazı konular bizim aklımıza takılıyor Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyeleri olarak.

Birincisi: Bu CEDAW'ı, Uluslararası Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Kanunu'nu alınırken "aile içi şiddetin önlenmesi" olarak aldık. Oysa aile içi şiddetin dışında da kadına şiddet var. Bildiğiniz gibi, bugünlerde Hindistan'da yer yerinden oynuyor çünkü kadına yönelik şiddet inanılmaz boyutlarda. Toplu ırza geçme olayları var. Bu, aile içi şiddet değil. Yani kadına yönelik şiddeti aile içi şiddet gibi tanımlamak doğru değil; birincisi bu. Bu ayıptan, bu yanlıştan dönmek gerekiyor. Aile içi şiddet değil, kadına yönelik şiddet olarak kabul etmek lazım. Biz bunu kabul ettiremedik maalesef. Kanunun ismi bile Aile İçi Şiddetin Korunması Kanunu olarak çıktı.

BAŞKAN – Hayır "Kadına Karşı", ikisi bir arada.

GÜRKUT ACAR (Antalya) – Kadına yönelik şiddetin önlenmesi olarak düşünmek lazım.

Kadın cinayetleri konusunda da: Ankara'da biliyorsunuz 3'üncü sırada kadın cinayetleri yer alıyor. Geçen sene Ankara'da, aldığımız bilgiye göre, 2012'de 8 tane kadın cinayeti oldu. Bunların 3'ü hakkında tedbir kararı verilmesine rağmen kadınlar şiddete maruz kalıp öldürüldü. Başkentte ayrıca 6.581 kadın için tedbir kararı verildi ama bunların sadece 14'üne koruma verilebildi ve bu 14'üne verilen korumada korunan kadınların da öldürüldüğünü görüyoruz. Şimdi, bütün bunları gördüğümüz zaman, devlet olarak kadına yönelik şiddeti önlemekte gerçekten güçlük çektiğimizi görmekteyiz. Bunun önlenmesi için, sizin de çok isabetle söylediğiniz gibi, zihniyetin ve beyinlerdeki algının değişmesi lazım. Bunu değiştirmek için devletin topyekûn seferber olması gerekiyor. Ama üzülerek söylüyorum ki toplumda bugüne kadar ekilmiş olan kadının erkeğe tabi olması, bir köle gibi itaat etmesi anlayışı egemendir. Bunu değiştirme konusunda, bu temel algıyı değiştirme konusunda ilkokuldan itibaren çok ciddi bir çalışmanın yapılması lazım. Ama böyle bir seferberliği görmüyoruz. Gerçi, sizin de söylediğiniz, Sayın Başkanın ve değerli arkadaşlarımızın anlattıkları gibi çok ciddi çalışmalar var. Bu konuda teşekkür ediyoruz. Tabii ki bu ilerlemeler çağa uygun ilerlemeler. Ne var ki bunların yetersiz olduğunu görüyoruz. Bu bir seferberlik olmalı, bu, Türkiye'yi ayağa kaldıracak çok ciddi boyutlarda olmalı. Ama bunu göremiyoruz. Bu konuda Hükümet olarak böyle bir seferberlik açmayı düşünüyor musunuz? Yani kampanyalarıyla, basınıyla, yayınıyla, televizyonlarıyla, çok ciddi bir şekilde, kadın-erkek eşitliğini anlatacak bir kampanya biçiminde, uzun sürecek, altı aylık, bir senelik, iki senelik, hatta beş senelik planlar öngörüyor musunuz?

Teşekkür ederim Sayın Bakan.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Efendim, ben de çok teşekkür ediyorum. Gerçekten önemli hususlara siz de işaret ettiniz. Tabii, uluslararası anlaşmaya uygun yapılan düzenleme çerçevesinde, arkadaşlar zaten söylediler, birlikte bir isim kullanılması söz konusu. Tabii, kadın ve aileyi birbirinden ayırdığınızda ne kadar isabetli bir iş yapmış olacağız, aileyi ayrı tuttuğumuzda ne kadar isabetli iş yapmış olacağız? İkisini beraber ele almak daha mı doğru? Bunlar herkesin bakış açısına göre farklılaşabilir ama yasada, benim bildiğim kadarıyla, iki isim beraber kullanıldı yanlış hatırlamıyorsam.

Tabii, kadınlarla ilgili bu bilinçlenmeyle alakalı konuda, esasında 4+4+4'le erken evliliklerin önlenmesi konusunda da, bana göre, cumhuriyet tarihinde en büyük devrimlerden biri yapılmış oldu. Çünkü on iki yıllık zorunlu eğitimin yapılması Türkiye'nin kentinde, köyünde, mezrasında, her yerde yaşayan vatandaşların on iki yıl okullarda olması demektir.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Son 4 yıl zorunlu değil ama.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Efendim, o da zorunlu, sadece şey var...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Evde olabilir.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Hocam, o da zorunlu ama tabii, açık lise bugün de var, açık lisede de okuyabilir. Ama zorunlu yıl olarak eğitimi on iki yıla çıkardık. Bu açık liseye gidecek kişi sayısı Türkiye'de belli bir rakam olabilir ama eski usulde gidilmiş olduğundaki rakama baktığınızda, açık liseyi çalışanlar, diğer nedenlerle çok az kişinin tercih ettiğini ama ailelerin büyük çoğunluğunun zorunlu eğitimi bizzat örgün eğitim içerisinde alma noktasında tercihte bulunduğunu görüyoruz. Bu uygulamadan sonra açık liseye tercihler artabilir ama örgün eğitim içerisinde zorunlu eğitimi tamamlayacak kız öğrenci sayısı daha da artacaktır. Ben ona inanıyorum. Bunun hem erken evlilikleri azaltma konusunda, erkek olsun kadın olsun, herkesin bilinçlenmesi konusunda da çok çok önemli bir adım olduğunu düşünüyorum.

Bu noktada Hükümetimizin bir adımı daha var. Biliyorsunuz anaokullarını, okul öncesi eğitimi yaygınlaştırma projesi var. Bu proje çerçevesinde şu anda, gerçek rakamlar hatırımda değil ama tam, net oranı veremeyebilirim, Türkiye'nin her yerinde okul öncesi eğitime gitmek isteyen her velimizin çocuğuna bu imkânı verecek şekilde bir yatırım yapıyoruz çünkü bu da çok önemli. Çocuğun daha erken yaşta okula başlaması, bilinçlenmenin, yönlendirmenin ve eğitimin aileyle birlikte daha etkin bir biçimde yapılmasına katkı sağlayacaktır. Bunun da çok çok önemli bir başka adım olduğunu düşünüyorum. Bu da bence bu noktada önemli bir görev ifade ediyor.

Şimdi, kadın cinayetleri ve kadına dönük şiddet konusunda görünürde müthiş bir artış var, hep beraber görüyoruz. Gazetelerden, televizyonlardan görüyoruz. Ama benim şahsi kanaatim, bu şiddetin artmasından kaynaklı bir şey değil. Çünkü, Ceza Kanunu çalışmalarında bulundum, o dönemdeki yapılan çalışmalardan sonra kayda girmeleri her devlet kurumunda zorunlu hâle getiren adımlar atıldı. Şimdi, kadın şiddete uğramış, polise geliyor. Polis ona diyor ki: "Ailede olur, karı koca arasında olur." Konuşturuyor, barıştırıyor, kayda da girmiyor, gönderiyor. Başka yere gidiyor, mahkemeye gidiyor, mahkemede ayrı şey; hastaneye gidiyor, hastanede ayrı şey. Şimdi, kayda girmiyor bunlar ve bunlarla ilgili görev yapanları zorlayacak yasal düzenlemeler yok ve bu noktada altyapılar eksik. O nedenle de kayda girmiyordu ama şimdi...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ama ölümler de arttı Sayın Bakan.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayılarda, sayılarda.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ölüm, ölüm. Ölümler zaten kayda giriyordu.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Hocam, tam girmiyordu. O da farklı farklı kayıtlara giriyor. Mesela ben avukatlık yaptım yıllarca, boşanma davalarının kayıtlarının yüzde 90'ı gerçeği yansıtmayan nitelikte. Yüzde 90 demeyim belki çok abarttım ama önemli bir kısmı. Biz biliyoruz ki neden başka ama bakıyorsunuz anlaşmayla boşanma oluyor, başka şey oluyor.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Cinayet olunca oluyor.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Hayır, cinayetlerde de...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Kayda giriyor.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Hocam, cinayetlerde de, bütün hadiselerde de şimdi UYAP sisteminin devreye girmesi, bu verilerin tek elde toplanması, kolay ulaşılabilir olması... Eskiden bir yerde cinayet oluyor, doğru, kayda giriyor kadına dönük cinayet ama bunları bugünkü elektronik imkânlar olmadığı için bir yerde toplu görme imkânı yok. Envanterleri de bunların doğru dürüst tutulmuyor ama şimdi siz Adalet Bakanlığının sitesine girdiğinizde veya yetkili bir yere sorduğunuzda o gün itibarıyla hangi suçla ilgili nerede, ne var hemen anında alabiliyorsunuz. Bu imkânların çoğalması bana göre mevcudun görünürlüğünü arttırmıştır. Bunun da iyi olmuştur görünürlüğün artması çünkü duyarlılığı yükselten bir fonksiyon icra ediyor, her yerde ortak sesin yükseltilmesine katkı sağlıyor. Umarız ki bu noktada herkes üzerine düşeni yapar ve zaman içerisinde bu azalır ve tamamen, inşaallah, ortadan kalkar. Ben de bunlardan fevkalade rahatsızım. Hükümetimiz bu noktalarda kampanyalar da yaptı. Mesela "Haydi Kızlar Okula" kampanyası olsun, başka kampanyalar olsun, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızın -ben belki hepsini bilemiyorum ama- çok ciddi çalışmaları var, yasal reformlar var, uygulamaya yansıyan kısımlar var ve bütün bunlar zaman içerisinde meyvesini verecek diye düşünüyorum. Bana göre en önemlileri, Ceza Kanunu'nda yapılmış olan reform gibi bu alandaki zihniyet devrimini gerçekleştiren düzenlemeler ile 4+4'ün eğitimi zorunlu hâle getiren adımdır.

BAŞKAN – Evet, son söz Sayın Gürkan'da.

Buyurun.

FATOŞ GÜRKAN (Adana) – Sayın Bakan, teşekkür ediyoruz. Biz, bazı konularda gerçekten önemli bilgi sahibi olduk.

Ben, özellikle TİKA ve Diyanet İşleriyle ilgili bazı hususlara değinmek istiyorum.

Diyanet İşleri, Millî Eğitim gibi Türkiye'de teşkilatı en etkin ve yaygın olan bir kurum. Bu vaazlar ve hutbeler gerçekten çok etkili oluyor toplum üzerinde çünkü vatandaş daha çok, eğitimciye ve din görevlisine itibar ediyor. Dolayısıyla, bu vaazlar taşrada da çok etkili. Özellikle, ben, bu bağımlılık yaratan maddelerle ilgili... Tabii bazı veriler var, azaldı, arttı, vesaire konusunda ama gençler üzerinde bunlarla ilgili bu tür çalışmaların -vaaz ve diğer çalışmaların- artırılması, kadına yönelik, diğer aile bireylerine yönelik şiddetle ilgili konularda vaazların artırılması, bir de, aileye verilen önemle ilgili bu

çalışmaların artırılmasıyla ilgili bir talebim var. Diyanet, müftülükler bunları yapıyor ama özellikle, mesela, birçok vaaz Cuma saatlerindeki vaazlar veya hutbeler oluyor. Dolayısıyla, kadınlar katılamadığı için, her ne kadar...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Katılabilir.

FATOŞ GÜRKAN (Adana) – Katılıyor ama çok fazla katılmıyorlar. Yani, katılabilir, ona bir engel yok.

Özellikle dinî tesislerde kadın vaizlerin de böyle çalışmalar yapmalarıyla ilgili Bakanlığınız bir çalışma yaparsa etkili olur diye düşünüyorum.

Bir de, İstanbul'da bir camide tesadüfen karşılaşmışım. Genç bir hoca vardı, caminin imamı. Özellikle, görsel bir ekran koymuştu, camiye gelenlere, ilgili, görsel sunumlar yapıyordu. Ben de çok etkilendim, vatandaşımız özellikle bu tür şeylerden çok etkileniyor, slayt veya diğer... Mesela, kamu spotu gibi olmayabilir ama farklı çalışmalar olursa ve bu yaygın hâle getirilebilirse bu da etkili olur diye düşünüyorum.

TİKA'yla ilgili, Öznur Hanım da konuşma yaptı. Gerçekten, ben, geri kalmış birkaç ülkeye gittim. Yani, duyulduğumuz, zaman zaman ağıladığımız da oldu. Türkiye'nin orada, gerçekten, bayrağının her alanda dalgalanması hepimize gurur veriyor. Ben en son Somali ve Kenya'daydım. Somali'de her gördüğümüz çocuk, orada zor durumda olan her gördüğümüz insan Türkiye'ye, Türklere dua etti. Ben bir kez daha teşekkür ediyorum. Orada kadınlarla ilgili de bize gelen, Sağlık Bakanlığı ve diğer hayırseverlerin, işte, gönül erlerinin yaptığı bazı çalışmalar vardı. En önemli sorun, özellikle enfeksiyonlarla ilgili, özellikle ürolojiyle ilgili enfeksiyonlarla ilgili sıkıntılardı. Bakanlık çalışma yapıyor ama TİKA da gerçekten önemli çalışmalar yapıyor. O konuda Sayın Başbakanımız da takip ediyor orada yapılan hastaneleri, siz de -biliyorum- yakından takip ediyorsunuz. İnşallah, yakında biter. En önemli sorun orada oydu. İnşallah, bir an önce onlarla ilgili de bir çözüm olursa... Kadınlar gerçekten orada da bu konudan dolayı bayağı bir rahatsız. İyi olur diye düşünüyorum.

Ben tekrar teşekkür ediyorum. Tüm çalışmalarınız için de ayrıca şükranlarımı sunuyorum. İnsanlık adına diyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ben teşekkür ediyorum.

Şimdi, Diyanet İşleri Başkanlığıyla kadınlarla ilgili konularda bugün burada konuşulanların hepsini ben kendim için önemli bir vazife olarak görüyorum ve bundan sonraki süreçte de diğer kurumlarda da hakeza öyle ama Diyaneti biraz daha öne alarak takip edeceğim ve bu alanlardaki sizin taleplerinizin somut örneklerle icraya dönüşmesi için de gayret göstereceğim. Onu özellikle bilmenizi istiyorum.

Tabii, uyuşturucu ve uyarıcı, başkaca insanları sıkıntıya sokan, kötü alışkanlıklara yol açan konularla alakalı Türkiye'de Diyanet İşleri Başkanlığı gerçekten ciddi görevler yapıyor. Hem Sağlık Bakanlığımızla hem Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızla beraber müşterek çalışmalar yürütüyor

ve bu konulara ilişkin, gerek hutbelerde gerek vaazlarda gerekse seminer, konferans ve benzeri şeylerde çalışmalar yapıyoruz. Özellikle Kutlu Doğum haftalarında -belki takip ediyorsunuzdur- ve ramazan aylarında ve manevi gecelerde bunun daha üst düzeyde, daha geniş bir platformda yapıldığını görüyoruz ve konulu, anlamlı işler yapılıyor. Örneğin, geçen sene Kutlu Doğum Haftası kardeşlik konusunu işledi bütün Türkiye’de. “Hepimiz kardeşiz ama bunun da bir hukuku var, öyleyse hukukunu hep beraber inşa etmeliyiz.” diye bir konu işlendi. İşte, Camiler Haftası oluyor. Orada da konulu... Örneğin, selam konusunu ele aldılar. Selamın insanlar arasındaki muhabbeti, iletişimi güçlendirme konusunda ne kadar büyük bir fonksiyon icra ettiğini... Yani, konulu çalışmalar yapılıyor ve bunların içerisinde uyuşturucu, alkol bağımlılığı, başka bağımlılık yaratan hususlara ilişkin de ciddi çalışmalar yapılıyor. Mesela, arkadaşlarım bana bir not verdiler. Adana’da, en son 5 Martta, madde bağımlılığıyla ilgili bu anlamda bir çalışma yapılmış, başka yerlerde de benzer çalışmalar yapılıyor.

Kadın vaizlerin artırılmasıyla ilgili bizim bu noktada ciddi bir kararlılığımız var. Şu anda kaynakla ilgili ve taleple ilgili konuları inşallah aştığımızda bu konudaki gelen talepleri karşılamaya özen göstereceğiz. Rakam çok az. Bu rakamı 2’ye, 3’e katlayan adımlar atabiliriz, imkânlarımız var. Önümüzdeki süreç içerisinde bu rakamın katlandığını Komisyonun saygıdeğer üyeleri görecektir. Bu noktada kararlıyız. Tabii, vaazlar sadece cuma günleri yapılmıyor, haftanın diğer günleri, hanımların veya erkeklerin iştirak edebileceği uygun saatleri ilgili yer müftülükleri belirleyerek, önceden duyurarak yapılıyor. Tabii, birtakım şeylerle, sizin anlattığınız gibi materyalleri kullanarak anlatımın maalesef imkânı yok hutbede veyahut da vaazda ama Kur’an kurslarında, konferanslarda, seminerlerde bu materyaller kullanılarak çalışma yapılabilir.

TİKA’nın çalışmalarıyla ilgili söylediğiniz konulara aynen katılıyorum, o devam edecektir. Şu anda Somali’de 200 yataklı 1 hastane yapıyoruz, 1 tane sağlık meslek lisesi yapıyoruz, 1 tane sağlık meslek yüksekokulu yapıyoruz. Orada faaliyet gösteren STK’lardan da 3 tane ayrı hastane yapan var. Şu anda orada Yeryüzü Doktorları, ondan sonra, Yeryüzü Doktorları Şifa Hastanesi diye bir hastane var. Ondandan sonra, bir dönem İHH Beşir Derneği orada sağlık hizmeti verdi, Deniz Feneri sağlık hizmeti verdi, Kimse Yok Mu sağlık hizmeti verdi ama şimdi ihtiyaçlar azalınca onların bir kısmı kapandı fakat Yeryüzü Doktorlarıyla Sağlık Bakanlığı 2 tane sahra hastanesiyle hâlen orada sağlık hizmeti veriyor. Biz hastaneyi bu sene faaliyete açacağız, Türkiye’den hekimler gidecek, hemşireler gidecek, diğer sağlık görevlileri gidecek; orada çalışmaları yapacağız, orada eğitimi, öğretimi ve uygulamayı öğretip öyle ayrılacağız inşallah.

Ben tekrar teşekkür ediyorum.

Diğer alanlarda da çalışmalarımız devam edecek.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, çok teşekkür ediyoruz ama 2 arkadaşımıza son olarak çok az, çok kısa sürede Nurcan Hanım ve Binnaz Hoca... Çok kısa olarak, ondan sonra bitirelim arkadaşlar.

NURCAN DALBUDAK (Denizli) – Sadece şunu eklemek istiyorum: Bölgedeki vaize arkadaşlarımızla bir aradayken toplantılarımızda hep şunu söylediler yani arazide olup da cami cemaatine en sıcak temasta bulunan arkadaşlarımız bunlar ve en çok da sıkıntı şu: “Biz psikolojik danışmanlık yapmak zorunda kalıyoruz ama biz yeterli değiliz. Biz ne yapabiliriz?” diye. Hizmet içi eğitim var mı? Eğer böyle bir şey yoksa, böyle bir uygulama yapmamız gerekmez mi?

Bir de, üniversiteye yakın bir bölgedeki bir camiyle, işte, varoşlardaki bir camideki arkadaşımızın o sosyal dengeyi sağlaması, ona göre bir beden dilini ortaya koyması, bir tavır ortaya koyması ve güncel en azından çok iyi, yakın takip ederek insanları bilgilendirme ve temas etmeleri gerektiğini düşünüyorum çünkü gerçekten çok yanlış bilgilendirmeler de yapabiliyorlar. Duruşları... Yani oradaki arkadaşları yargılamak için söyleyemiyorum ama o hizmet içi eğitimden çok iyi bir şekilde çıkarılsa, yakaladıklarımız yani bir arada olduğumuz arkadaşlarımızla, kardeşlerimizle çok daha yakın temasta olmaları nedeniyle de çok daha güzel sonuçlar elde edebiliriz diye düşünüyorum.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ben teşekkür ediyorum.

Tabii, Diyanet İşleri Başkanlığının, şu anda dini yüksek ihtisas merkezleri diye merkezleri var Türkiye’de 10 ayrı yerde ama şu anda 3’ü faaliyette, diğerlerini henüz faaliyete geçiremedik, onlar da zaman içinde faaliyete geçecek. Burada vaiz olarak göreve başlayacaklar. Bir üç yıllık eğitime tabii tutuluyorlar, ondan sonra ilahiyat eğitimi üzerine göreve başlıyorlar. Tabii, ilahiyatta da Din Psikolojisi ve Din Sosyolojisi diye 2 ayrı ders var. Orada bir eğitim alıyorlar ama eğitim merkezlerinde alıyorlar mı, işin doğrusu onu bilemiyorum. Ben dönüşte bakacağım, eğer almıyorlarsa büyük bir eksiklik. Hem din psikolojisi hem de din sosyolojisi konusunda bir eğitimin alınması bu hizmetin daha verimli bir şekilde yapılmasına fayda sağlayacaktır, yapılmıyorsa bundan sonra yapılacağını bilmenizi isterim.

BAŞKAN – Buyurun.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ben de demin çok kısa, böyle laf atar gibi konuştuğum için söyleyemedim.

Diğer arkadaşlarım gibi çok teşekkür ederim verdiğiniz bilgilere ve duyarlılığınıza. Sorum kısa bir soru: “Kimse Yok mu Derneği.” dediniz de aklıma geldi. Bugün gazetelerde bir haber vardı, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneğinin cenazelerde topladığı bağışlar vergiye tabidir diye büyük bir ceza yazılmış Ankara şubesine, şimdi de İstanbul şubesi araştırılıyor. Şimdi, benim bildiğim kadarıyla, bu kamu yararına olan derneklerden vergi falan alınmıyor, topladıkları bağışlardan da alınmıyor, değil mi? Yani, bunu nereden araştırmak lazım, sizinle mi ilgili, herhangi bir bakanlıkla mı? Maliyeden mi araştırmak... Maliye yollamış çünkü müfettişleri. Mesela, Kimse Yok mu Derneği de bağış topluyor, biliyorum ben. Ondan da alınıyor mu vergi?

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şimdi, Hocam, iki tane burada uygulama var, ikisini de Maliye Bakanlığı yapıyor. Bir tanesi kamu yararına dernekler, bunlar bazı vergilerden muaf dernekler ama hangileri, detayını bilemiyorum.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Hepsinden değil mi?

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Hepsinden değil.

Bir de Kızılay gibi bazı dernekler var, onlar yaptıkları her şeyden dolayı vergiden muaf. Ayrı bir kanun var, onun içerisinde sayılı dernekler, Kızılay gibi... Yani özel diyelim, STK'lar değil de kamu niteliği ağır basın STK'lar var. Bu da kanunda yazılmış. Bir kanun var bu konuda, orada, ayrı ayrı, Kızılay, zannedersen, Yeşilay gibi, Türk Hava Kurumu gibi, böyle resmî, kamu yönü ağır basan nitelikteki bazı STK'lar var. Onlar hem bütün kamu yararına derneklerin sahip olduğu muafiyetlerden istifade ediyorlar STK'ların hem de kendilerinin yaptıkları bütün alım-satım vesaire gibi şeylerde de muafiyetleri var ama bu çok az.

Maliye Bakanlığından ben de soracağım.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Evet sorarsanız... Peki, Kimse Yok mu da bir hayır derneği, onun için topluyor parayı, bu Çağdaş Yaşam da öyle... İkisinin de aynı şeye tabi olması lazım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ben ikisinin aynı olduğunu düşünüyorum çünkü öbür kanunda Kimse Yok mu Derneği de yok, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği de yok. Yani, ikisi de kamu yararına dernek.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Tabii, Kızılay gibi değil onlar.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tabii, Bakanlar Kurulu kararıyla...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Aynı statüde olmaları lazım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Aynı statüde.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ben, mesela, zannetmiyorum ki Kimse Yok mudan bu vergi alındı, bilmiyorum. Onu sormak lazım çünkü...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bir bakalım... Ben bakanlıktan bilgi alacağım, size bizzat ileteceğim.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Çok teşekkür ederim.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Maksat hasıl oldu; teşekkür ediyoruz. Sayın Bakanım, özellikle, toplantımıza katıldığınız için teşekkür ediyoruz. Bu konudaki samimi duygularınız bizi gerçekten umutlandırdı, özellikle de karar alma mekanizmalarındaki kadın varlığına ilişkin bundan sonra yapacağınız çalışmalardan dolayı biz de bu toplantıdan mutlu olarak ayrılıyoruz.

Bir husus, şunu söylemek istiyorum: Tabii ki 4+4+4'le birlikte ya da çeşitli kampanyalarla kız çocuklarının okuma, okullaşma oranlarında çok önemli düzenlemeler yaptık, yüzde 100 okullaşma oldu ama mevcut insan stokumuzda okuma yazma bilmeyenler arasında kadınların okuma yazma bilmeme oranı hâlâ biraz daha yüksek. Bu oranı azaltabilmemiz de gerekiyor. Bunun için, evet, çok önemli kurslar düzenleniyor, yapılıyor, çalışılıyor ama kurslara gidiyorlar, gitmiyorlar, okuma yazma

bildiğini deklare etmiyor, öyle oluyor, böyle oluyor, bir şey oluyor. Burada, Kur'an kurslarına gelen kadınlara özellikle okuma yazma konusunda bir şey yapılamaz mı? Orada en azından yakalama imkânı olabilir mi? Bir bu konu bakılabilir gibi geliyor bana. Okuma yazma bilmeyenler arasında oranları düşürme açısından buraya gelen, kursa devam eden tespit edilir ve okuma yazma için yönlendirilebilir. Veya orada okuma yazma öğretiliyor mu, imkân var mıdır? Bir ona bakılması önemli. Burada, okuma yazma bilmeyenlerin oranının aşağı çekilmesi adına önemli olabilir diye düşünüyorum.

Bir diğeri de yurt dışında yaşayan Türk kadınların karşılaştıkları sorunlar en çok hangi alanda ve "Bu alanla ilgili neler ortaya koyabiliriz?" i de bizimle bir ara paylaşırsanız çok mutlu oluruz. Bunu toplantı sonrasında...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – İnşallah. Ben onunla ilgili arkadaşlarıma bir görev vereyim, yurt dışındaki kadınlarla, çocuklarla ilgili.

BAŞKAN – Çocukların kendilerinden alınmasından tutun...

NURCAN DALBUDAK (Denizli) – Bir bilgi notu dağıtılsa...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bir de bilgi notu ben hazırlatayım. Çünkü, çok ciddi çalışmalar yapıyoruz, çok önemli sorunlar var, Türkiye'dekinden çok fazla sorun var yurt dışında. Dil sorunu en önemli sorunlardan bir tanesi, eğitim sorunu zaten dille ilgili en önemli sorun, istihdam konusu çok ciddi bir sorun. Çok ciddi sıkıntılar var, yani yurt dışını Türkiye'den fazla göremiyoruz ama biz işin içinde olduğumuz için orada ciddi sorunlar var. Onu tabii, sadece Türkiye olarak bizim aşma şansımız yok, karşı ülkeyle de bizim iş birliği ve dayanışma yapmamız lazım, üzerinde duruyoruz.

Ben detaylı bir bilgiyi size sunmaları için arkadaşlarımı görevlendireceğim, onlar hem yazılı hem de... Arzu ederseniz, isterseniz ben gelirim, isterseniz arkadaşlarımı gönderirim, size bilgi verirler.

Kur'an kurslarıyla ilgili kısımda da tabii, Millî Eğitim Kanunu ve yasalarımız çerçevesinde, bu konu Millî Eğitim Bakanlığının tekelinde olan bir konu. O yüzden, bunun yasal olarak mümkün olabilirdiğine bir bakmamız lazım. Eğer yasal olarak mümkün olabilirse bundan biz memnuniyet duyarız yani çünkü orada...

BAŞKAN – Tespit yapılırsa bile belirli bir şey yapılabilir...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – O yapılır, ona hiçbir mâni yok. O, bundan sonraki süreçte hemen yapıp Millî Eğitim Bakanlığına ve bu konudaki ilgili bakanlıklara bildirilir ama öğretme konusunda Millî Eğitim Bakanlığıyla ben görüşeceğim, eğer yasal bir engel yoksa bu pekâlâ bir protokol çerçevesinde... Çünkü, yetişkinlere daha ziyade biz yapıyoruz bunu. Kuran kurslarından en çok istifade edenler bayanlar, yani öğrenci sayısına baktığınız zaman, erkeklerle hanımların sayısını kıyasladığınızda, büyük bir kısmının bayarlardan oluştuğunu görüyoruz. Orada, çok faydalı olabilir. Ona bir bakacağım, mümkünse hayata geçireceğiz, mümkün değilse yasal değişiklik yapılabilir mi, ona bir bakacağız, bir değerlendireceğiz.

BAŞKAN – Peki, çok teşekkür ediyoruz Sayın Bakanım, sağ olun, çok teşekkürler.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Arkadaşlar, Sayın Bakanımızı yolculayalım, ufak bir şey size sunacağım, ondan sonra toplantıyı bitirelim.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, şimdi, şeyi söylemek istiyorum. Bir broşür, afiş ve bir film çalışmasıyla ilgili yaptığımız çalışmanın sonuna doğru geldik, onunla ilgili bir bilgi vermek istiyorum.

AYŞE NEDRET AKOVA (Balıkesir) – Bir görsek onları, çok kötüydü.

BAŞKAN – Göstereceğim, çok kötüydü, şimdi biraz daha iyi bir noktaya geldi. Özellikle her adrese ulaşacak olması ve yasalar hakkında tüm kadınların nelere hakkı olduğunu... “Kadınım, haklıym, haklarımı kullanmak kadınların en doğal hakkı.” dedik ve neler var yasal mevzuatta, hangi haklar, düzenlemeler var, bunların bilinmesi konusunda yasa metinlerini koyduk. Bu konuyla ilgili özellikle, 8 Marta doğru da bir filmle birlikte... Aslı Çakır Alptekin’in oynadığı bir film de çekiliyor, dünya olimpiyat şampiyonu olan atlet kızımızın oynadığı bir film var, senaryosunu da okuduk, beğendik. Bununla ilgili, son hâlini bir dahaki toplantıya size getireceğim. Resimlerle ilgili ufak tefek çekincelerimiz oldu. Bir iki cümlede değişiklik vardı, o düzenlenmiş hâliyle size göstermek istiyorum çünkü resimlerde olmayan...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Neşeli resimler...

BAŞKAN – Neşeli resimler, öyle. Bunun sonuna geldik, onun bilgisini vermek istedim; bir.

İkincisi de geçen kasım ayının sonunda, aralık ayının başında Abant’ta yaptığımız toplantı neticesinde özellikle Dünya Parlamentolararası Birlik PAB’la Parlamentonun yaptığı, Komisyon üyesi milletvekili arkadaşlarımızın, Genel Sekreterimizin katıldığı bir toplantı yaptık. Özellikle de bu toplantı sonucunda, hem biz şimdi kurumları değerlendiriyoruz ama asıl Parlamentoda, karar mekanizmalarında, kadın dostu parlamento, kadın oranları, çalışan personel durumu, fiziki şartlardan vesaireye kadar tüm bunların değerlendirilebildiği bir değerlendirmeyi Meclis içinde yapmış olduk. Bu da önemli bir şeydi. Böyle baktığımız zaman da bizim Komisyonda, tüm komisyonlara gelen kanunların... Demin de Sayın Bakan söyledi: “Dil de bile farklılıklar var.” Bir kanunda “kadın” diyor, bir kanunda “bayan” diyor, kanunlar içerisinde de bakış açısı olarak bir bütünlük yoktu, bununla ilgili bir düzenlemeye gittik. Bu düzenlemeyi yaparken tüm kanunları bu şekilde tarayabileceğimiz on tane tematik alan belirledik, yirmi altı temel kanunu inceliyoruz. Bununla ilgili, Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Bertil Emrah Öder ve yine aynı üniversiteden Yardımcı Doçent Zeynep Oya Uysal...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bertil harikadır.

BAŞKAN – Çok başarılı. Bunu zaten ihale usulüyle yaptı ama biz özellikle Türklerin bu konuyu çalışmasını istedik. UN Women bu konuda yabancı uzmanla çalışmayı öngörmüştü “Bununla

biz bu işi bitiremeyiz.” dedik. Bir kere, kendi uzmanlarımızla bu işi yapıyor olmamız çok kıymetli. Bunun çalışması başladı, bunun da sunumunu önümüzdeki hafta içerisinde yapacaklar. Bu önemliydi.

Öbürü de diğer, bu mevcut kanunlar haricinde yeni gelen kanunlar, Meclise gelen kanunlar. Bunlar diğer komisyonlara gidiyor ve bizim o komisyonlarda bu kanunları yakalayıp içinde ne var, ne yok bakmamız, yetişmemiz çok kolay olmuyor. Dolayısıyla, dedik ki: “Buraya bir eşitlik uzmanı istihdam edelim.” Bunun prosedürü çok uzun, ihalesi var, yasama uzmanı alımında kanuni değişiklik vesaire. Bunu böyle yapamayacağımızı görünce pratikte dedik ki bizim gene alt komisyonumuzda çalışan bir yasama uzmanımız var, doçentlik tezini bu konuda hazırlamış bir arkadaşımız, Mustafa Şahin. Bunu Kanunlar Kararlar bölümünde yani kanunlar havale edilirlerken bu açıdan inceleyip direkt bize de havale edilmesi esas komisyon gibi...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – İyi mi o çocuk hakikaten?

BAŞKAN - Çok iyi.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bu konuda iyi mi?

BAŞKAN – Bu konuda iyi, Meclisin en iyisi. Bence dışarıya göre... Çünkü kitabı falan da var. Özellikle, bütçelemeye ilgili. Bu konuda elimiz biraz rahattamış oldu. Dolayısıyla, diğer kanunları tarama açısından bizim komisyon olarak... Komisyon uzmanı arkadaşların yetişmesi bazen mümkün olmuyor ya da bizim takibimizde zorluk oluyordu. Bu açıdan çok önemli bir şey yaptık. Burada hem Meclis Başkanımız hem Genel Sekreterimiz bu konuda bize destek sağladılar ve bu konuyu da bu şekilde halletmiş olduk.

Öbür tarafta, yasama uzmanı arkadaşlarımızın eğitim çalışması, o da önemliydi komisyonlarda. Diğer komisyonlarda görev yapan yasama uzmanlarının da bu bakış açısıyla kanunlara bakabilmesi, yasama uzmanlarının bu konuda eğitim alması gerekliliğini geçen, o toplantıda konuşmuştuk. Bunun hazırlıkları bitti, alt yapısı hazırlandı, şimdi, bunun bir programı, takvimi hazırlanıp hemen onu da uygulamaya başlayacağız.

Önümüzdeki dönemde, 24 Mart biliyorsunuz hem kuruluş yıl dönümümüz hem de 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'yle ilgili bir organizasyon, “Ne yapabiliriz?”i tartışabiliriz. Bununla ilgili 8 Mart belki çok net değil ama 24 Martı Mecliste, demin anlattığım kadın dostu parlamento ayağından -diğer kadın dostu kurumlar, bakanlıklar, bu konuda çalışma yapmış ve kendini kadın dostu hissetmeye, bu şekilde zihinsel dönüşümü sağlamaya yönelik- bir ödül töreni ve resepsiyon gibi bir şey yapalım diye düşünürüm. Bunu isterseniz siz de kafanızda şekillendirin. Bununla da ilgili hem 24 Marta hem de 8 Marta bir hazırlık yapmış olalım.

Benim söyleyeceklerim bunlarla çerçevesi. Bir sonraki toplantımız ocak ayının sonu, 30 Ocakta olacak zannedirim. Gençlik ve Spor Bakanımız geliyor ama arada bir toplantı da koyabiliriz. Bilginiz olsun.

Çok teşekkür ediyorum hepinize, sağ olun.

Kapanma Saati: 15.27